

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**РОЛЬ ТА МІСЦЕ ОВС У РОЗБУДОВІ
ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ**

Матеріали V

Міжнародної науково-практичної конференції

Частина 2

(26 квітня 2013 р.)

Одеса
ОДУВС
2013

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги.

Роль та місце ОВС у розбудові демократичної правової
Р68 держави : матеріали V міжнар. наук.-практ. конф., ч. 2,
26 вітня 2013 р. — Одеса : ОДУВС, 2013. — 168 с.

До збірника ввійшли матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Роль та місце органів внутрішніх справ у розбудові демократичної правової держави» за такими напрямками: актуальні проблеми правового та соціально- економічного розвитку держави, актуальні проблеми адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності ОВС; актуальні проблеми досудового слідства та оперативно-розшукової діяльності; актуальні проблеми професійної підготовки працівників ОВС.

УДК 351.74
ББК 67.401.133

Геба Г.І., студентка ОДУВС
Даниленко С.К., викладач кафедри цивільного права та процесу ОДУВС

ПІДВИЩЕННЯ ШЛЮБНОГО ВІКУ В УКРАЇНІ: ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ АСПЕКТИ

Сім'я є природним і основним осередком суспільства й має право на захист з боку суспільства й держави. Одним з принципів регулювання сімейних відносин є визнання шлюбу, укладеного лише в органах РАЦСу (ст. 23 Сімейного кодексу України). Цей принцип засновано на конституційному принципі захисту сім'ї державою (ст. 51 КУ). Держава зацікавлена в зміцненні та стабільності шлюбу, а тому здійснює контроль за його укладанням.

8 квітня 2012 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до Сімейного кодексу України щодо підвищення шлюбного віку» [1], яким встановлено однаковий шлюбний вік для чоловіків і жінок на рівні 18 років. До цього часу шлюбний вік для жінки становив 17 років, для чоловіка – 18 років. Крім того, передбачено, що за рішенням суду право на шлюб може бути надано особі, яка досягла 16 років, якщо буде встановлено, що це відповідає її інтересам. Раніше винятковий мінімальний шлюбний вік становив 14 років.

Актуальність цієї теми на сьогодні є високою й зумовлена, зокрема, тим, що, хоча середній шлюбний вік у сучасній Україні має тенденцію до зростання, все ж в Україні доволі розповсюджені ранні шлюби. Особливо поспішають одружитися дівчата: майже третина українок виходить заміж до 20 років. До того ж нині інститут сім'ї переживає певну кризу. З огляду на зміни в законодавстві щодо шлюбного віку, це питання повинно бути досліджене й отримати правову оцінку для визначення подальших кроків.

Серед науковців питань, що стосуються шлюбного віку та ранніх шлюбів, торкалися О.Я. Кляпець, Є.М. Омельченко, Л.І. Слюсар, А.О. Тарановська та ін.

Автори Закону зазначають, що основною метою закону є запровадження більш цивілізованого й відповідального ставлення підрастаючого покоління до шлюбно-родинних відносин, яке є традиційним для українського суспільства.

Пояснюючи актуальність прийняття закону, його автори також нагадали, що в 1991 р. Україна приєдналася до Конвенції ООН про права дитини, взявши, таким чином, на себе зобов'язання впроваджувати на національному рівні забезпечення й захист дитини. Проте певні рекомендації Комітету ООН з прав дитини досі залишалися неврахованими [4]. Зокрема, Комітет вважає дискримінаційною норму щодо різниці в мініальному шлюбному віці між чоловіками й жінками. Наголошується, що спроби прив'язати розбіжність у визначенні шлюбного віку молодих людей виключно до різниці в настанні їх статевої зрілості має вигляд дискримінації. Отже, рішення про збільшення шлюбного віку було прийняте на виконання зобов'язань України перед ООН щодо Конвенції про права дитини. У цьому вбачається позитивний аспект.

Підвищуючи шлюбний вік, законодавець виходив ще й з точки зору готовності до сімейного життя за критеріями фізичної, моральної та соціальної зрілості жінки. За повідомленням Національного центру статистики здоров'я, практично всі шлюби, в яких наречений 18 років або менше, розпадаються протягом перших 10 років. Звичайно, ранні шлюби не зовсім бажані для суспільства, бо неповнолітні є ще соціально незрілими, раннє материнство не дуже добре впливає на здоров'я жінки.

Тому вважаємо доречним прагнення держави вплинути на ситуацію з ранніми шлюбами. Проте, чи вирішить проблему підвищення шлюбного віку?

Науковий співробітник Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України Л. Слюсар вважає, що це не дуже відчутно вплине на життя нашого суспільства, ... законодавець лише оформив у правовій площині об'єктивний процес збільшення шлюбного віку. Але в експертів є застереження - проблеми матиме якась частина

населення, що налаштована на ранній шлюб. Закон створить таким громадянам зайві перепони. За даними досліджень, офіційно не реєструють шлюб 10-12 відсотків українських пар. Тому норма про підвищення шлюбного віку — досить формальний юридичний крок [3].

Маємо зважити на те, що доля тих дівчат, які торік узяли шлюб до 18 років, змінилася на краще. Вони створили родину й отримали можливість народити дитину в офіційному шлюбі. А віднині для таких дівчат створюється перешкода, адже мають звертатися до державної установи — суду, яка за них вирішуватиме, брати їм шлюб чи ні. Так, на думку А.О. Тарновської, може збільшитися кількість випадків, коли молоді люди, оминаючи РАЦСи, житимуть у фактичному шлюбі [2].

Напевно, у 14 років особа ще не здатна створити повноцінну власну сім'ю. Але з огляду на те, що однією з основних причин ранніх шлюбів є небажана вагітність і багато неповнолітніх породіль стають матерями-одиначками, на нашу думку, укладення шлюбу в такій ситуації є більш доречним.

До того ж, враховуючи ризики підвищення й без того значної кількості фактичних шлюбів, зокрема серед неповнолітніх, додаткові перепони до належного оформлення стосунків є недоречними.

Підсумовуючи, зазначимо, що, хоча ранній шлюб є явищем суперечливим і має свої значні недоліки, все ж не варто підходити до вирішення цього питання так категорично. Адже відомо, що методом лише цілковитої заборони будь-якого явища побороти його практично неможливо. Тому вважаємо, що проблему ранніх шлюбів і формування відповідального ставлення до шлюбно-сімейних відносин серед молоді доречніше вирішувати за допомогою виховання, аніж за допомогою лише законодавчих обмежень. А кожний окремий випадок, коли в неповнолітніх осіб виникає бажання укласти шлюб, повинен розглядатися з точки зору об'єктивно кращого для них варіанту для збереження їх інтересів.

Література:

1. Закон України «Про внесення змін до Сімейного кодексу України щодо підвищення шлюбного віку» від 15.03.2012 № 4525-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. - № 49. - Ст. 562.
2. Коваль Л. Науковці висловилися з приводу законопроекту, за яким планується підвищити мінімальний шлюбний вік в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukurier.gov.ua/uk/articles/shlyubnij-vik-podoroslishav-na-rik/p/>
3. Куриленко О. Не реєструють шлюб 12 відсотків українських пар// "Газета по-українськи" №1400 за 11.04.2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://gazeta.ua/articles/comments-newspaper/_ne-reestruiyut-shlyub-12-vidsotkiv-ukrajinskih-par/430910
4. Собенко Н. Томенко: Шлюбний вік має відповідати традиціям. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://obozrevatel.com/politics/tomenko-shlyubnij-vik-mae-vidpovidati-traditsiyam.htm>

Геба Г.І. ПІДВИЩЕННЯ ШЛЮБНОГО ВІКУ В УКРАЇНІ: ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ АСПЕКТИ.....	28
Гарасимів Т.З. РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ МВС УКРАЇНИ: БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ.....	29
Головко М.С. ОСОБИСТІ НЕМАЙНОВІ ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ БАТЬКІВ І ДІТЕЙ.....	31
Гомон Д.О. РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ.....	32
Гомон Д.О. ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРИВАТНОЇ НОТАРІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	33
Грищенко Д.М. ДІАГНОСТИКА ТА ПРОГНОЗУВАННЯ КОНФЛІКТІВ У ДІЯЛЬНОСТІ МІЛІЦІЇ.....	34
Грищенко М.С. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ФАХІВЦІВ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ.....	35
Гуменюк В.В. ЧИ МОЖЛИВЕ ВИПРАВЛЕННЯ ЗАСУДЖЕНИХ, ЩО ВІДБУВАЮТЬ ДОВІЧНЕ ПОЗБАВЛЕН- НЯ ВО- ЛІ?.....	36
Гурман В.М. СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ АДМІНІСТРАТИВНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ.....	37
Гусін Є.О. ХАРАКТЕРИСТИКА «СЛІДОВОЇ КАРТИНИ» ЗЛОЧИНІВ, ВЧИНЕНИХ НА ҐРУНТІ РАСОВОЇ НЕТЕРПИМОСТІ.....	39
Денисова А.В. НАГЛЯД ЯК ВИД ДЕРЖАВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	41
Дерановський В.А. ФАКТОРИ ФОРМИРОВАННЯ «ПСИХОЛОГІЇ ЖЕРТВИ».....	41
Дериволкова В.В. СУТНІСТЬ І РОЛЬ БЮДЖЕТУ В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСАХ.....	43
Доломанчук Т.С. ТЛУМАЧЕННЯ ПОНЯТТЄВОГО ТА КАТЕГОРІАЛЬНОГО АПАРАТУ НОРМ МІЖНАРОДНО- ГО ПРАВА, ЯКИЙ ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНАМИ ВНУТРІ- ШНІХ СПРАВ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ.....	44
Домашєва А.О. ПРОТИДІЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ: РОЛЬ ДІЛЬНИЧНИХ ІНСПЕКТОРІВ МІЛІЦІЇ.....	45
Дорошенко Ю.А. ЩОДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНУ ЖИТЛА ЯК ПРАВОВОЇ КАТЕГОРІЇ.....	46
Желяскова О.С. ПРОБЛЕМИ ЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ОВС.....	47
Загородній А.Ф. ЩОДО ПИТАННЯ ВВЕДЕННЯ В УКРАЇНІ БІОМЕТРИЧНИХ ПАСПОРТІВ.....	48
Запорожець К. СПОСОБИ УТВОРЕННЯ ХОЛДІНГІВ В УКРАЇНІ.....	50
Захарія В.А. МЕХАНІЗМ ООН ПОСТОЯННОГО НАБЛЮДЕННЯ І ОТЧЕТНОСТІ ЗА ПОЛОЖЕННЯМ ДЕ- ТЕЙ В ЗОНАХ ВООРУЖЕНИХ КОНФЛІКТІВ.....	51
Змунчила М.М. МІЖНАРОДНА МИРОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ.....	53
Зоти Ю. РОЛЬ МЕЖДУНАРОДНОГО ПРАВА В УПРАВЛЕННІ ОРГАНАМИ ВНУТРЕННІХ ДЕЛ.....	54